

lio meo de filiabus Chananæorū, inter quos habito, sed ad terram & cognationem meā proficiscaris, & inde accipias vxorē filio meo Isaac. Fidei simul & casti laus est cōiugij res gesta hæc: quia videlicet nec senex Abraham nūrū de Chananæis quæsiuit, vnde aliquod suppeditare posset solatiū suæ peregrinatiōi. Nec iuuenis Isaac vxorem ambiuit, quā concupisceret oculis, sed eam quā nunquam viderat, secundum voluntatem præstolatus est patris. Non enim in Abraham magno caret merito fidei, neque in Isaac vero testimonio castitatis, quod & ille peregrinationem suam propter Deum, in quo confidebat, sic amplexatus est, ut eorum, qui Deo non placebant, propinquitatem nullam sibi aut posteris suis admitteret. Et hic ita iuuentutis petulantiam supergressus est, ut illam expectaret cōiugem, quā Deus daret, non quā concupiscentibus oculis, ipse cum dote magna rapuisset. Afsimilatur ergo etiam in hoc filio Dei, qui nullam propria voluntate, id est, humano iudicio animam assumit siue rejicit, iuxta quod ait ipse: Non venifacere voluntatem meam, sed voluntatem patris mei. Nam si ad naturale spectes carnis affectum, eadē teneritudine suā fouere debuisset patriā, qua videns ciuitatem Hierosolymam veris lachrymis fleuit super illam. Sed descendit, inquit, de cælo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me.

Quis sit seruus Abrahe, mystice.

CAPVT XXXIX.

POne, inquit, manū tuam subter fœmur meum, ut adiurem te per Dominū deum cæli. Tradunt Hebræi, quod in sanctificatione sua, hoc est, in circumcisione sua iurare iussit. Nos autem dicimus, quod illum adiurauerit in femine suo, hoc est in Christo, qui ex illo nasciturus erat, iuxta Matthæum loquentem. Liber generationis Iesu Christi filij Dauid, filij Abraham. Notandum præterea, quod non ipsum Isaac, quem Deo iussus obtulerat, adiuret pater, neque ipsum ad quærendam sibi vxorem mittat, ut quæcunque sibi placuerit, illam accipiat, quia videlicet nec futurum erat ut ipse Christus, postquam passus est, per semetipsum ecclesiam sibi de hoc mundo colligeret corporali præsentia. Non, inquit, accipias vxorē filio meo de filiabus Chananæorū, sed ad terram & cognationem meam proficiscaris, & inde accipias filio meo Isaac vxorem: Chananæi, inter quos habitabat pater, Iudæi erant, quorum ipse nomine tenus Deus erat, vnde & dicit: Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longè est à me, scilicet pro parte eorum qui rectè dicti sunt Ismahel, qui secū dum carnem natus est. Chananæi namque rectè dicuntur eandem ob causam, videlicet, propter quam & per prophetam sic illi populo exprobratum est: Pater tuus, inquit, Amorrhæus & mater tua Cethæa. Illius populi

multæ filia, id est, multæ fuerūt hæreses vel sectæ, scilicet, traditiones Phariseorum, Sadduceorum, & eorum qui Samaritæ dicti sunt, & quod cæteræ (ut fertur) fermè nouæ diffinitiones hæresum. De filiabus ergo illorū ne accipias, ait, vxorem filio meo Isaac: quia videlicet secundum nullam eorum sectam institui dignatur Deus pater vnicam filiū suū sponsam nouam, scilicet ecclesiam, quæ non habeat maculam, aut rugam. Sed ad terram & cognationem meam proficiscaris. Proficisci nanque ad terram & cognationem patris, seruū fidelem, atque prudentem, id est, attendere fidem per quā iustificati sum illi, qui verè Dei populus, Deoque per amorem iustitiæ quodammodo cognati fuerunt, & secundum sensum illorum sanctam instituerē ecclesiam. Verbi gratia, dicentium? Nūquid manducabo carnes taurorum, aut sanguinē hircorum potabo? Subauditur, nō. Sed quid? Immola Deo sacrificium laudis. Et innumera his similia, quæ obseruare, & obseruanda tradere, id planè est verā & dei filio dignam coniugem informare. Quando autem Deus pater sic adiurauit seruū suū? Tunc utique, quando sanctum Apostolis misit spiritum, per quem sic obtinuit corda eorum, ut nihil aliud omnino, nisi quod volebat Deus de huiusmodi loqui, aut agere possent: (Si inquit, noluerit mulier venire mecum, num reducere debeo filium tuum illuc, vnde egressus est?) Quod est dicere: Si nemo ex Iudæis voluerit, relicta circumcisionis carnaliumque caeremoniarum iustitia, solam necessariam, quæ ex fide est, suscipere iustitiā, num concedendum vel ferendum erit ut si dem Euangelij communicemur vel commisceamus carnali Iudaismo: de quo Christus circumciscus, vel circumcisionis minister egressus est, aliam viam instituendo, dum dicit: Baptizate omnes gentes. (Caue, inquit, ne filium meum reducas illuc.) Et continuo solita fide confirmatus: (Dominus, ait dominus deus cæli, qui tulit me de domo patris mei, ipse mittet angelū suū coram te, & accipies inde vxorem filio meo.) Et continuo: (Sin autem noluerit mulier sequi te, non teneberis iuramento.) Eadem omni conditione libertas & conscientie mundicia indicitur Euangelico viro. Si noluerint suscipere te, puluerem pedem tuorum excute in eos. Vehemens repetitio serū virū fortem locutū esse innuit: (Filium tantum meum, in reductas illuc.) Ne, inquam, reducas illuc, sed potius dic: Euacuati estis à Christo, qui in lege iustificamini, à gratia excidistis. Item: Si circumcidamini, Christus vobis nihil proderit, & cætera his similia.

Quid significent camel, & quæ bona domini eius, ex quibus secum tulit.

CAPVT XL.

Posuit ergo seruus manum suam sub fœmore Abraham Domini sui, & iurauit illi super

Psalm. 49

Matth. 16

Matth. 16

*CAPVT
XXIII
Galat. 5*